

**Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Αθλητισμός, αναπηρία, αναψυχή»**

(2014/C 114/06)

**I. ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ**

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

**Περιεχόμενο**

1. εφιστά την προσοχή στο γεγονός ότι ο αριθμός των ατόμων με αναπηρία στην ΕΕ υπολογίζεται σε 80 εκατομμύρια περίπου, δηλαδή στο 15% σχεδόν του πληθυσμού. Τα άτομα με μειωμένη κινητικότητα αποτελούν, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις, περισσότερο από το 40% του πληθυσμού.
2. υπογραμμίζει ότι, λόγω του αυξημένου κινδύνου αναπηρίας των ηλικιωμένων και λόγω της γενικής αύξησης των χρόνιων παθήσεων, ο αριθμός των ατόμων με αναπηρία ενδέχεται να αυξηθεί. Οι ευρωπαϊκές περιφέρειες θα πρέπει, κατά συνέπεια, να αντιμετωπίσουν νέες προκλήσεις στο μέλλον.
3. εφιστά την προσοχή στο γεγονός ότι δεν υφίσταται κοινός ορισμός της αναπηρίας στην ΕΕ και ότι οι νομικοί ορισμοί της έννοιας έχουν αποτελέσει το αντικείμενο πολυάριθμων συζητήσεων και σημειολογικών ερμηνειών. Η αναπηρία αποτελεί σύνθετο φαινόμενο και πολυσχιδές βίωμα, αποτέλεσμα αλληλεπίδρασης μεταξύ των σωματικών και πνευματικών χαρακτηριστικών του ατόμου και της κατάστασης της κοινωνίας στην οποία διαβίει. Γι' αυτόν τον λόγο κρίνεται σκόπιμο να καθιερωθεί η έννοια του «ατόμου με αναπηρία».
4. διαπιστώνει την έλλειψη γνώσεων και την ύπαρξη εσφαλμένων εντυπώσεων όσον αφορά τις πραγματικές επιπτώσεις της αναπηρίας και υπογραμμίζει την ανάγκη να τονιστούν οι «ικανότητες» που θα μπορούσαν να ληφθούν υπόψη στο πλαίσιο των αθλητικών επιδόσεων.
5. αναγνωρίζει την αξία και τη σημασία της σωματικής άσκησης και του αθλητισμού για τα άτομα με αναπηρία, καθώς και την πραγματική τους συμβολή στην επίτευξη των στρατηγικών στόχων της ΕΕ, ιδίως εκείνων της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Επισημαίνεται ότι τα τελευταία χρόνια έχει προοδεύσει όλος ιδιαίτερος ο προσαρμοσμένος στα άτομα με αναπηρία αθλητισμός και τα ειδικά αθλήματα για τα άτομα αυτά. Το πιο πρόσφατο παράδειγμα είναι οι Παραολυμπιακοί αγώνες του Λονδίνου το 2012, όπου τα μέσα επικοινωνίας κινητοποιήθηκαν πολύ δραστήρια για την κάλυψη και την προώθηση του παραολυμπιακού κινήματος.
6. εφιστά την προσοχή στην αδιαμφισβήτητη αξία του αθλητισμού για τη συνολική ευημερία του ατόμου, στις θετικές επιδράσεις του όσον αφορά τις δυνατότητες αποκατάστασης και επανένταξης των ατόμων με ειδικές ανάγκες και στο γεγονός ότι η δυνατότητα άσκησης αθλητικών δραστηριοτήτων αποτελεί για τα άτομα με αναπηρίες, πρωτίστως, ένα θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα.
7. επισημαίνει ότι ο «αθλητισμός για τα άτομα με αναπηρία» καλύπτει ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων, από τον αθλητισμό υψηλού επιπέδου έως την ψυχαγωγική αθλητική δραστηριότητα, και από την προσαρμοσμένη φυσική αγωγή έως τις διαδικασίες επανεκπαίδευσης μέσω του αθλητισμού, φάσμα η πολυμορφία του οποίου ανταγωνίζεται, αν δεν υπερβαίνει, την πολυμορφία των ορισμών της έννοιας «αθλητισμός». Για αυτό, μεταξύ άλλων, υφίστανται διαφορετικοί ορισμοί στις διαφορετικές περιφέρειες της Ευρώπης. Στον χώρο της σωματικής άσκησης και του αθλητισμού, υπάρχουν πολλές διαφοροποιήσεις, ανάλογα με το κατά πόσο η σωματική άσκηση έχει στόχους άθλησης, ψυχαγωγίας, υγείας κ.λπ. Σε κάθε περίπτωση, τον προσανατολισμό τον επιλέγει ο αθλούμενος, με τη διαφορά ότι, κατά γενικό κανόνα, η άθληση συμβάλλει στη βελτίωση της υγείας, σωματικής και ψυχικής, και τούτο σε κάθε είδους άτομα.
8. εφιστά την προσοχή στο γεγονός ότι οι διαφορετικοί όροι και έννοιες που σχετίζονται με τον τομέα ή χρησιμοποιούνται από τους αρμόδιους φορείς αποτελούν αντικείμενο πολυάριθμων συζητήσεων. Στο παρόν πλαίσιο, ο χρησιμοποιούμενος όρος είναι ο «αθλητισμός για τα άτομα με αναπηρία», προκειμένου η προσέγγιση να βασιζέται στο άτομο, έχοντας ταυτόχρονα γενικό πεδίο εφαρμογής.

9. επαναλαμβάνει ότι η αρχή της επικουρικότητας και της αυτονομίας των αθλητικών αρχών, συμπεριλαμβανομένων των ανεξάρτητων αθλητικών οργανώσεων, πρέπει να γίνεται πλήρως σεβαστή. Οι συστάσεις της παρούσας γνωμοδότησης έχουν ως στόχο να διαδραματίσουν καταλυτικό ρόλο στην ενίσχυση του αντικτύπου των δράσεων των κρατών μελών και των τοπικών και περιφερειακών αρχών, καθώς και να οδηγήσουν σε αλλαγή αντιλήψεων που θα δίνει έμφαση στις ικανότητες των ατόμων με αναπηρία στην ευρύτερη κοινότητα.

### **Πολιτικό υπόβαθρο**

10. εκφράζει την ικανοποίησή της και τη στήριξή της στις αναφορές των πολιτικών της ΕΕ στην αναγνώριση του αθλητισμού για τα άτομα με αναπηρία, και ειδικότερα στην ευρωπαϊκή στρατηγική 2010-2020 για τα άτομα με αναπηρία <sup>(1)</sup>, την ανακοίνωση της Επιτροπής με θέμα «Η ευρωπαϊκή διάσταση του αθλητισμού» <sup>(2)</sup> και τη Λευκή Βίβλο για τον αθλητισμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής <sup>(3)</sup>.

11. εκφράζει, ωστόσο, τη λύπη της για το γεγονός ότι στην αρχική πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το πρόγραμμα ERASMUS+, το νέο πρόγραμμα της Ένωσης για την εκπαίδευση, την κατάρτιση, τη νεολαία και τον αθλητισμό την περίοδο 2014-2020, δεν γίνεται καμία αναφορά στα άτομα με αναπηρία. Απευθύνει, συνεπώς, έκκληση για την ενσωμάτωση στο νέο πρόγραμμα — το οποίο βρίσκεται ακόμα στο στάδιο της διαπραγμάτευσης — σαφούς αναφοράς στην ανάγκη προαγωγής βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης, μέσω της διευκόλυνσης της πρόσβασης ατόμων με αναπηρία σε αθλητικές δραστηριότητες.

12. συμφωνεί ότι οι εθνικές, περιφερειακές και τοπικές αρχές, στο πλαίσιο των εκάστοτε αρμοδιοτήτων και των δημοσιονομικών δυνατοτήτων τους, διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη του αθλητισμού για άτομα με αναπηρία, ιδίως όσον αφορά την προώθηση και τις επενδύσεις σε αθλητικές υποδομές και μακροπρόθεσμες αθλητικές δραστηριότητες· υπογραμμίζει επίσης ότι πρέπει να εξασφαλιστούν κονδύλια για έργα στις περιφέρειες όπου οι υποδομές των σχολείων και των άλλων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων δεν έχουν αναπτυχθεί επαρκώς και δεν υπάρχουν ή είναι περιορισμένες άλλες δυνατότητες για τα παιδιά με αναπηρία να συμμετάσχουν σε αθλητικές δραστηριότητες.

13. φρονεί, όσον αφορά τη χρήση δημόσιων υποδομών, πως οι δημόσιοι φορείς θα πρέπει να συνεκτιμούν κατάλληλα τις πτυχές του αθλητισμού για άτομα με αναπηρία, ώστε να λαμβάνεται υπόψη το αίτημα για ισότιμους όρους διαβίωσης των ατόμων αυτών. Η εξάλειψη όλων των εμποδίων συνιστά σημαντικό στοιχείο, από αυτήν την άποψη.

14. επιβεβαιώνει τον ιδιαίτερο ρόλο των φορέων του αθλητισμού για τα άτομα με αναπηρία στην αξιοποίηση της ικανότητας του αθλητισμού να ευνοεί την κοινωνική ένταξη, την άρση του κοινωνικού αποκλεισμού και την ισότητα ευκαιριών.

15. επισημαίνει ότι, σε πολυάριθμες περιπτώσεις, ο αθλητισμός για άτομα με αναπηρία δεν αναφέρεται συγκεκριμένα, παρά μόνο στο πλαίσιο μιας κοινωνίας χωρίς αποκλεισμούς. Ζητεί να αναγνωριστούν ευρέως οι διαφορετικές πτυχές του αθλητισμού για τα άτομα με αναπηρία, οι οποίες ενδέχεται να αφορούν τον αθλητισμό υψηλού επιπέδου, τον ψυχαγωγικό αθλητισμό, τη φυσική αγωγή, τις δυνατότητες εκπαίδευσης και κατάρτισης μέσω του αθλητισμού, την προσαρμοσμένη σωματική δραστηριότητα, την επανεκπαίδευση μέσω του αθλητισμού ή τις ειδικές αθλητικές δραστηριότητες θεραπευτικού χαρακτήρα.

16. ζητεί μεγαλύτερη συμμετοχή των εκπροσώπων του τομέα σε όλες τις δραστηριότητες ανάπτυξης και αξιολόγησης του μαζικού αθλητισμού που υποστηρίζονται από τα ευρωπαϊκά όργανα. Θα πρέπει να προβλεφθεί η διάθεση ειδικών κονδυλίων για να καταστεί αυτή η συμμετοχή, όπως και η ειδική κατάρτιση των επαγγελματιών που δραστηριοποιούνται στον χώρο του αθλητισμού.

17. ζητεί την κατάρτιση λεπτομερούς στρατηγικού εγγράφου βασισμένου στις υφιστάμενες πολιτικές αλλά με επίκεντρο τον αθλητισμό για άτομα με αναπηρία προκειμένου να καθοριστούν προτεραιότητες μεταξύ των κυρίων ζητημάτων που αφορούν συγκεκριμένα αυτόν τον τομέα.

### **Ειδικές προκλήσεις: συμμετοχή σε αθλητικές δραστηριότητες**

18. επισημαίνει ότι, παρά την αυξανόμενη πολιτική σκοπιμότητα της συμμετοχής των ατόμων με αναπηρία σε αθλητικές δραστηριότητες, οι δείκτες συμμετοχής σε αυτές παραμένουν σε υπερβολικά χαμηλά επίπεδα. Αυτό οφείλεται, μεταξύ άλλων, στους περιορισμούς της πρόσβασης σε αθλητικές υποδομές προσαρμοσμένες στις ανάγκες των ατόμων με αναπηρία.

<sup>(1)</sup> COM(2010) 636 final

<sup>(2)</sup> COM(2011) 12 final

<sup>(3)</sup> COM(2007) 391 final

19. σημειώνει ότι, πέραν των σωματικών και κοινωνικοοικονομικών φραγμών και των φραγμών επικοινωνίας, την αθλητική άσκηση επηρεάζουν επίσης ορισμένοι πολιτιστικοί φραγμοί και ψυχολογικοί παράγοντες, όπως η στάση των οργανωτών και των φορέων δραστηριοτήτων μαζικού αθλητισμού απέναντι στην αναπηρία. Η στάση αυτή οφείλεται στην έλλειψη γνώσεων και πόρων για την αντιμετώπιση μιας διαφορετικής κατάστασης· πρέπει, επομένως, να διεξαχθούν εκστρατείες ενημέρωσης και κατάρτισης που να διευκολύνουν την αποδοχή των ατόμων με αναπηρία στις αθλητικές δραστηριότητες. Συνιστάται η λήψη κάθε μέτρου για τη βελτίωση της πρόσβασης σε αθλητικές δραστηριότητες μετά από δέουσα διαβούλευση των φορέων του τομέα, καθότι διαφορετικές ομάδες του πληθυσμού μπορεί να χρειάζονται διαφορετική υποστήριξη·

20. τονίζει πως η βελτίωση της προσβασιμότητας, όσον αφορά την προσαρμογή των διόδων φυσικής πρόσβασης στις αθλητικές εγκαταστάσεις και τη βελτίωση της επικοινωνίας, αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την αύξηση των δεικτών συμμετοχής σε αθλητικές δραστηριότητες·

21. ζητεί τη διοργάνωση συντονισμένων εκστρατειών ευαισθητοποίησης για τις υφιστάμενες δυνατότητες αθλητικής άσκησης. Αυτές οι εκστρατείες θα μπορούσαν μεν να δρομολογηθούν σε ευρωπαϊκό επίπεδο, πρέπει ωστόσο να απευθύνονται στο περιφερειακό και στο τοπικό επίπεδο, όπου προτείνεται η συγκεκριμένη προσφορά. Είναι σημαντικό να απευθύνονται στα ίδια τα άτομα με αναπηρία και να τα ενημερώνουν. Ιδανικό θα ήταν αυτές οι εκστρατείες να διοργανώνονται με την υποστήριξη των οργανισμών που προωθούν τον μαζικό αθλητισμό, των εθνικών αθλητικών ομοσπονδιών και των ομοσπονδιών αθλητισμού για άτομα με αναπηρία, καθώς και των οργανώσεων (ιδίως των Ενώσεων) ατόμων με αναπηρία· επιπλέον, είναι σημαντικό να διοργανωθούν εκστρατείες ενημέρωσης, όχι μόνο για τα άτομα με αναπηρία αλλά και για το ευρύ κοινό, προκειμένου αυτό να κατανοήσει, να αποδεχθεί και να εντάξει τα άτομα με αναπηρία και να μάθει πώς μπορεί να βοηθήσει τους συνανθρώπους του με αναπηρία. Πρέπει να ενισχυθεί στον μέγιστο βαθμό η αυτονομία των ατόμων με αναπηρία, τα οποία πρέπει να ενθαρρύνονται και να υποστηρίζονται να προάγουν και να οργανώνουν τέτοιες δράσεις·

22. υπογραμμίζει ότι ενδέχεται να είναι απαραίτητο οι εκστρατείες να απευθύνονται μεμονωμένα στις διαφορετικές ομάδες-στόχους και να λαμβάνουν υπόψη τις επιμέρους ικανότητές τους, τις ηλικιακές τους κατηγορίες και την κοινωνική τους κατάσταση· ιδιαίτερη σημασία έχει η ευαισθητοποίηση και η στήριξη των νέων. Σημαντικό επίσης είναι να γίνεται σεβαστή η διάρθρωση του αθλητισμού που ισχύει στο εκάστοτε κράτος μέλος, καθώς και οι τοπικές και περιφερειακές ιδιαιτερότητες. Θα ήταν σκόπιμη η στήριξη της παροχής ενημέρωσης που να είναι ποιοτική, προσβάσιμη και τακτικά προσαρμοσμένη στα νέα δεδομένα, προκειμένου οι διάφορες ομάδες στόχοι να μπορούν να ενημερώνονται συνεχώς σχετικά με τις προσφερόμενες αθλητικές δραστηριότητες στις οποίες μπορούν να έχουν πρόσβαση. Η ενίσχυση και η υποστήριξη της ανάπτυξης ενός οργανωμένου κινήματος πολιτών στον τομέα αυτό μπορεί να διευκολύνει τη διάδοση αυτού του είδους πληροφοριών και την πρόσβαση σε αυτές τις δραστηριότητες·

23. φρονεί πως είναι απαραίτητη η ύπαρξη σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο ενός δικτύου μεταφορών κατάλληλα προσαρμοσμένου ώστε να μπορούν τα άτομα με αναπηρία να μεταβαίνουν στις αθλητικές εγκαταστάσεις, είτε για ερασιτεχνικό αθλητισμό είτε για αθλητισμό υψηλών επιδόσεων·

24. επισημαίνει ότι οι γονείς διαδραματίζουν μείζονα ρόλο στην ενθάρρυνση των νέων να συμμετάσχουν σε αθλητικές δραστηριότητες και ότι οι εθελοντές αποτελούν τη ραχοκοκαλιά του τομέα. Υπάρχει, επομένως, ανάγκη ευαισθητοποίησης σχετικά με τη σημασία της εθελοντικής εργασίας, και έπειτα πρέπει να προβλεφθεί η δημιουργία βημάτων προσέλκυσης και κατάρτισης των εθελοντών, καθώς και μέτρα για την αναγνώριση και την ανταμοιβή της συνεισφοράς τους·

25. προτείνει να δημιουργηθεί πλατφόρμα ενημέρωσης σχετικά με τις αθλητικές εγκαταστάσεις στην ΕΕ, σε συνδυασμό με μια δημόσια ιστοσελίδα, όπου τα άτομα με αναπηρία θα μπορούν να βρίσκουν πληροφορίες σχετικά με τις αθλητικές υποδομές, τις τεχνικές δυνατότητες κλπ. που υπάρχουν στην περιοχή/περιφέρεια κατοικίας τους·

26. εφιστά την προσοχή στο γεγονός ότι ορισμένες ομάδες του πληθυσμού βρίσκονται αντιμέτωπες με διπλά ή τριπλά διακριτική μεταχείριση όταν αντιμετωπίζουν όχι μία, αλλά πολλαπλές αναπηρίες, είτε, επίσης, όταν έχουν μεταναστευτική προέλευση ή είναι μέλη μειονοτήτων ή είναι θύματα κοινωνικού αποκλεισμού που σχετίζεται με την ομοφοβία ή το φύλο. Είναι σημαντική η εγγύηση στήριξης και ίσων ευκαιριών για όλους όσον αφορά την πρόσβαση σε αθλητικές δραστηριότητες·

27. επισημαίνει ότι ο αθλητισμός για τα άτομα με αναπηρία δεν πρέπει να παραμένει στο περιθώριο του συστήματος μαζικού αθλητισμού και ότι η γενίκευσή του, μέσω του επιμερισμού της ευθύνης οργάνωσής του με μεγάλα αθλητικά σωματεία, αποτελεί ήδη πολιτικό στόχο προτεραιότητας. Κρίνεται συνεπώς σκόπιμο να ληφθεί μέριμνα ώστε η συμμετοχή χωρίς αποκλεισμούς ατόμων με αναπηρία σε αθλητικές δραστηριότητες να αυξάνεται και να μπορέσουν να υιοθετηθούν παράλληλα διαφορετικά οργανωτικά πρότυπα, λύσεις και διαρθρώσεις σύμφωνα με τις πραγματικές ικανότητες του κάθε ατόμου με αναπηρία και με στόχο τη συμμετοχή στην άθληση·

28. τονίζει πως πρέπει να ενθαρρυνθεί η άθληση των ατόμων με αναπηρία εντός της αθλητικής ομοσπονδίας του αντίστοιχου αθλήματος σε συνεργασία και με σεβασμό προς τον ρόλο όσων αθλητικών ομοσπονδιών ασχολούνται κυρίως με άτομα με αναπηρία και των οποίων η ζωτική σημασία δράση στην υπηρεσία των ατόμων αυτών πρέπει να ενισχυθεί·

29. επισημαίνει πως οι αθλητικές ομοσπονδίες θα έπρεπε να ενθαρρύνουν τη συμμετοχή στις συνελεύσεις τους, με συμβουλευτική ψήφο, των αθλητικών σωματείων που δεν είναι μέλη τους, αλλά έχουν ως αντικείμενο την άσκηση του ίδιου αθλήματος από άτομα με αναπηρία·

30. διαπιστώνει, βάσει καταγεγραμμένων παραδειγμάτων, ότι η προσέγγιση συνδυασμού του τουρισμού με τον αθλητισμό και την αναψυχή για όλους αποτελεί καλό εργαλείο για την πρώτη επαφή με τον αθλητισμό των ατόμων με αναπηρία στο πλαίσιο της αύξησης των δεικτών αθλητικής άσκησης και της ευαισθητοποίησης του κοινού ως προς τις ικανότητές τους.

### **Ειδικές προκλήσεις: εκπαίδευση**

31. φρονεί ότι, ως τουριστική αθλητική διαφήμιση, θα πρέπει να προσφέρεται αξιόπιστη και ενημερωμένη πληροφόρηση σχετικά με την ύπαρξη αθλητικών δραστηριοτήτων κατάλληλων για άτομα με αναπηρία, καθώς και μεταφορικών μέσων και αθλητικών εγκαταστάσεων προσβάσιμων στα άτομα αυτά·

32. αναγνωρίζει ότι η κατάλληλη ανάπτυξη του αθλητισμού για άτομα με αναπηρία απαιτεί επαγγελματίες με ικανό επίπεδο εκπαίδευσης και κατάρτισης·

33. εκτιμά ότι ακόμη και αν τα άτομα με αναπηρία δεν υφίστανται στιγματισμό, συχνά αποτελούν αντικείμενο αποκλεισμού καθώς πολλοί άνθρωποι δεν γνωρίζουν πώς να τα υποδεχθούν και να τα εντάξουν στις αθλητικές δραστηριότητες και εγκαταστάσεις. Ζητεί συντονισμένη ενημέρωση, μέσω πρωτοβουλιών εκπαίδευσης και κατάρτισης, που δεν θα απευθύνεται μόνο στα άτομα τα οποία έχουν άμεση σχέση με τη διοργάνωση αθλητικών δραστηριοτήτων, αλλά και σε ευρύτερη κλίμακα, στο ευρύ κοινό, π.χ. μέσω της χρήσης εύκολα προσβάσιμων διαδικτυακών εργαλείων κατάρτισης. Προς τούτο, κρίνεται σκόπιμη η ταυτόχρονη ενίσχυση της ευαισθητοποίησης ως προς τα δικαιώματα, τις ανάγκες και τις ικανότητες των ατόμων με αναπηρία·

34. υπογραμμίζει ότι όλοι οι μαθητές πρέπει να έχουν πρόσβαση στη φυσική και αθλητική αγωγή, και ότι η αναπηρία δεν πρέπει να αποτελεί φραγμό στην ένταξη στα αθλητικά σχολικά προγράμματα. Συχνά, οι νέοι γνωρίζουν τις αθλητικές δραστηριότητες και αγαπούν τον αθλητισμό μέσα από τα μαθήματα φυσικής αγωγής στο σχολείο, το ίδιο δε ισχύει για τους νέους με αναπηρία. Παράλληλα, το αθλητικό περιβάλλον στο σχολείο παρέχει την ευκαιρία εκπαίδευσης των νέων χωρίς αναπηρία και ευαισθητοποίησής τους ως προς τις ικανότητες των συμμαθητών τους. Σε αυτό το πλαίσιο, κρίνεται σκόπιμο να ενθαρρυνθεί ειδικότερα η υλοποίηση «αθλητικών προγραμμάτων προσβάσιμων σε όλους». Η ιδέα της αντίστροφης ένταξης, δηλαδή της ένταξης αθλητών χωρίς αναπηρία στον αθλητισμό για άτομα με αναπηρία, αποτελεί καλό παράδειγμα που επιτρέπει την αλλαγή των αντιλήψεων ως προς τις ικανότητες των άλλων αθλητών. Ομοίως, πρωτοβουλίες «από κοινού αθλητισμού» πρέπει να στηρηθούν και να αναπτυχθούν. Προς τούτο, έχει ζωτική σημασία η ειδική εκπαίδευση και κατάρτιση των διδασκόντων των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, ιδίως δε των εκπαιδευτών φυσικής αγωγής, καθώς και το να δοθεί στους γονείς παιδιών με αναπηρία πρόσβαση σε πληροφόρηση σχετικά με τις διαθέσιμες αθλητικές δραστηριότητες·

35. διαπιστώνει ότι οι γνώσεις και δεξιότητες των γυμναστών συχνά δεν αξιοποιούνται ελλείψει ανταλλαγών και συντονισμού μεταξύ του αθλητισμού για άτομα με αναπηρία και των φορέων του μαζικού αθλητισμού. Προτείνεται η υλοποίηση συνεργατικών πρωτοβουλιών κατάρτισης μεταξύ αυτών των οργανώσεων, με τη στήριξη των φορέων κατάρτισης και των κρατικών αρχών·

36. συνιστά μεγαλύτερη συμμετοχή των εκπροσώπων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στις διαδικασίες προσαρμογής για τη μείωση του αποκλεισμού των ατόμων με αναπηρία. Η δράση αυτή θα πρέπει να αποσκοπεί σε αλλαγές στην κατάρτιση των μελλοντικών καθηγητών φυσικής αγωγής, ώστε να μπορούν να κατανοούν καλύτερα τις διαφορές της υγείας των ατόμων που έχουν υπό την ευθύνη τους·

37. φρονεί ότι πρέπει να βελτιωθεί η εικόνα του αθλητισμού για άτομα με αναπηρία. Να προωθηθεί ο αθλητισμός υψηλού επιπέδου των αθλητών με αναπηρία που επιτυγχάνουν τις υψηλότερες επιδόσεις. Να τους αναγνωριστεί το ίδιο καθεστώς με τους αθλητές υψηλού επιπέδου χωρίς αναπηρία. Είναι γενικά αποδεκτό ότι η ευαισθητοποίηση ως προς τις επιδόσεις των αθλητών με αναπηρία στο πλαίσιο του αθλητισμού υψηλού επιπέδου θα οδηγήσει στην αλλαγή αυτής της εικόνας. Για αυτόν το σκοπό, έχει μεγάλη σημασία η στρατηγική επικοινωνίας για τους Παραολυμπιακούς αγώνες και τις αθλητικές εκδηλώσεις υψηλού επιπέδου για τα άτομα με αναπηρία·

38. αναγνωρίζει ότι ο αθλητισμός για άτομα με αναπηρία βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στον εθελοντισμό. Αναγνωρίζει επίσης ότι πρέπει να συνεχιστεί η προώθηση ποιοτικής κατάρτισης για αυτούς τους εθελοντές. Αυτή η κατάρτιση πρέπει να προσαρμοστεί στις ανάγκες των ενδιαφερόντων όσον αφορά ορισμένες πτυχές. Επίσης, η διαχείριση των εθελοντών είναι ολοένα σημαντικότερη. Οι οργανώσεις που ασχολούνται με τον αθλητισμό για άτομα με αναπηρία πρέπει να βελτιώσουν τη λειτουργία τους μέσω εργαλείων διαχείρισης ανθρωπίνων πόρων και ανάπτυξης της ποιότητας. Εάν επιθυμούμε να βελτιωθεί η ποιότητα της μέριμνας για τα άτομα με αναπηρία, πρέπει να φροντίσουμε για την κατάρτιση ειδικευμένων επαγγελματιών, οι οποίοι είναι ακόμα πιο απαραίτητοι όταν πρόκειται για ειδικές ομάδες. Η ζητούμενη κατεύθυνση πρέπει να είναι ο επαγγελματισμός·

39. διαπιστώνει με λύπη ότι συχνά υποτιμάται το δυναμικό των ατόμων με αναπηρία. Υπογραμμίζει ότι η αθλητική δραστηριότητα ενισχύει την προσωπική ανέλιξη των ατόμων με αναπηρία, γεγονός που συμβάλλει ουσιαστικά στην επιτυχή ένταξη τους παρατηρεί ότι στην Ευρώπη το δυναμικό του ανθρωπίνου κεφαλαίου παραμένει αναξιοποίητο, ιδίως λόγω της συχνής υποτίμησης του δυναμικού των ατόμων με αναπηρία. Υπογραμμίζει ότι ο αθλητισμός εκ φύσεως καλλιεργεί στα άτομα με αναπηρία ικανότητες κατάλληλες για την αγορά εργασίας·

40. επικροτεί τις κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ όσον αφορά τη διπλή σταδιοδρομία των αθλητών<sup>(4)</sup> οι οποίες υπογραμμίζουν ότι «η ισότιμη εφαρμογή μέτρων προς όφελος της διπλής σταδιοδρομίας για όλους τους αθλητές θα αποτελέσει σημαντική πρόοδο για τον αθλητισμό εν γένει και τον αθλητισμό για άτομα με αναπηρία ειδικότερα». Επίσης, η ΕΤΠ συμμαρτίζεται πλήρως την άποψη που εκφράζεται στις κατευθυντήριες γραμμές ότι, καθώς οι αθλητικές οργανώσεις γενικού χαρακτήρα ενσωματώνουν πολλά αθλήματα για άτομα με αναπηρία, υπάρχει ανάγκη «να δοθεί ειδική προσοχή σε αυτήν την ομάδα, προκειμένου να διασφαλιστεί ισότιμη μεταχείριση και να αναπτυχθούν ειδικά συστήματα όταν δεν είναι δυνατή η χρήση των συστημάτων που απευθύνονται σε αθλητές χωρίς αναπηρία»·

41. υπογραμμίζει ότι ο τομέας πρέπει να προσπαθήσει άμεσα να ανεξαρτητοποιήσει τους νεότερους αθλητές του και να τους συνδράμει στην προσωπική τους ανάπτυξη. Προς τούτο, θα ήταν σκόπιμη η στήριξη ειδικών εκπαιδευτικών δράσεων για τους νέους αθλητές κατά τις αθλητικές εκδηλώσεις·

#### **Ειδικές προκλήσεις: υγεία**

42. αναγνωρίζει την αξία του αθλητισμού στην προώθηση και την εκπαίδευση σχετικά με την υγεία και τονίζει την ειδική σχέση μεταξύ των προσαρμοσμένων σωματικών δραστηριοτήτων και της επανένταξης των ατόμων με αναπηρία στο βαθμό που διακυβεύεται η σωματική και πνευματική τους υγεία·

43. υποστηρίζει τις εργασίες της ομάδας εμπειρογνομόνων «Αθλητισμός, υγεία και συμμετοχή» της ΕΕ, στην οποία ανατέθηκε από το Συμβούλιο να προτείνει μέτρα για την προώθηση της σωματικής άσκησης για τη βελτίωση της υγείας και τη συμμετοχή σε τοπικές αθλητικές δραστηριότητες, καθώς και να εντοπίσει τα σχετικά μέτρα έως τα μέσα του 2013. Η ΕΤΠ και εμμένει στην ανάγκη η σωματική δραστηριότητα και ο αθλητισμός να αναγνωριστούν και να στηριχθούν ρητά ως θεραπευτικά εργαλεία για τα άτομα με αναπηρία·

44. λαμβάνει γνώση των αποτελεσμάτων των εργασιών της ομάδας εμπειρογνομόνων «Καταπολέμηση της φαρμακοδιέγερσης» της ΕΕ, στην οποία ανατέθηκε από το Συμβούλιο η εκπόνηση σχεδίου παρατηρήσεων της ΕΕ για την αναθεώρηση του Κώδικα του Παγκόσμιου Οργανισμού κατά της Φαρμακοδιέγερσης (WADA) και τη σημασία της «καλής διακυβέρνησης» στον αθλητισμό. Η ΕΤΠ συνιστά τη μεγαλύτερη συμμετοχή των ενδιαφερομένων φορέων από το παραολυμπιακό κίνημα·

45. εκτιμά ότι όλα τα εργαλεία χρηματοδότησης του νέου πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου θα πρέπει να περιλαμβάνουν το ζήτημα της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρίες·

#### **Ειδικές προκλήσεις: δημοσιονομική και δομική στήριξη**

46. λαμβάνει υπό σημείωση την γραμμή προϋπολογισμού για τον αθλητισμό η οποία προτείνεται στο πρόγραμμα Erasmus+, που βρίσκεται ακόμα υπό διαπραγμάτευση. Ωστόσο, προτρέπει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να αναφερθεί ειδικά στον αθλητισμό για άτομα με αναπηρία στον οδηγό προς τους δικαιούχους του προγράμματος Erasmus+, καθώς και να αναγνωρίσει ότι ο αθλητισμός για αυτή την ομάδα αποτελεί προτεραιότητα στο πλαίσιο της δράσης για τον αθλητισμό του εν λόγω προγράμματος·

47. προτείνει στην Επιτροπή να ενθαρρύνει ειδικές δράσεις για προγράμματα προώθησης του αθλητισμού για άτομα με αναπηρία σε τοπικό και σε περιφερειακό επίπεδο·

48. εκτιμά ότι ο τομέας χαρακτηρίζεται από κατακερματισμό μεταξύ διαφορετικών μέσων της ΕΕ με παρόμοιους στόχους. Η καλύτερη εναρμόνιση, συνοδευόμενη από δεσμεύσεις μακροπρόθεσμης χρηματοδότησης, τουλάχιστον όσον αφορά τους κύριους εκπροσώπους το τομέα σε ευρωπαϊκό επίπεδο, θα ήταν ιδιαίτερα επωφελής·

49. ενθαρρύνει τη χρήση των Διαρθρωτικών Ταμείων για την ανάπτυξη αθλητικών υποδομών προσβάσιμων και ανοιχτών σε όλους σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο· Έχει επίσης θεμελιώδη σημασία να χρηματοδοτηθεί η έρευνα για τεχνολογίες στον τομέα του αθλητισμού για άτομα με αναπηρία μέσω του προγράμματος «Ορίζοντας 2020». Οι επενδύσεις σε έρευνα και καινοτομία έχουν καίρια σημασία, ιδίως μέσω των πανεπιστημίων και των επιχειρήσεων του κλάδου. Πολλοί επαγγελματίες, άλλωστε, στρέφουν σήμερα το ενδιαφέρον τους ως προς το θέμα της διδακτορικής τους διατριβής στο πεδίο αυτό. Πρέπει δε να δοθεί έμφαση στην άθληση ως θεραπευτικό εργαλείο (π.χ. η ιπποθεραπεία)·

50. καλεί τα όργανα της ΕΕ να συνεχίσουν να στηρίζουν μακροπρόθεσμα τις ανοιχτές σε όλους, και ιδίως στους νέους με αναπηρία, αθλητικές εκδηλώσεις·

#### **Ο ρόλος των τοπικών και των περιφερειακών αρχών**

51. εκτιμά πως οι τοπικές και περιφερειακές αρχές διαδραματίζουν θεμελιώδη ρόλο στην ανάπτυξη της ευρωπαϊκής διάστασης του αθλητισμού για άτομα με αναπηρία, στον βαθμό που τους το επιτρέπουν οι θεσμικές τους αρμοδιότητες·

(4) <http://ec.europa.eu/sport/library/documents/c3/dual-career-guidelines-final.pdf>

52. επισημαίνει την ανάγκη ενίσχυσης της συμμετοχής των τοπικών και περιφερειακών αρχών στη βάση ενός από κοινού διαμορφωμένου προγράμματος με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Συμβούλιο και τις εθνικές αρμόδιες για τον αθλητισμό, τα άτομα με αναπηρία και τις σχετικές αθλητικές δραστηριότητες αρχές, με στόχο την ένταξη στις αθλητικές δραστηριότητες εν γένει. Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές δύνανται να προσεγγίσουν την ΕΕ με το τοπικό επίπεδο, προκειμένου να δημιουργηθούν σύνδεσμοι με τις πρωτοβουλίες των συλλόγων, των σχολείων ή των γονέων·

53. αναγνωρίζει ότι υφίστανται, ιδίως σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, εμπειρία και διαρθρωμένες συνεργίες για την προώθηση της ανάπτυξης του αθλητισμού και της αθλητικής δραστηριότητας για άτομα με αναπηρία. Ζητεί την ανταλλαγή αυτών των ορθών πρακτικών και επισημαίνει ότι η ίδια είναι σε θέση να τις διαδώσει με την ανάλογη στήριξη από τα ευρωπαϊκά όργανα και τους ενδιαφερόμενους φορείς. Η μετάφραση του υφιστάμενου υλικού αποτελεί μείζονα πρόκληση και θα πρέπει να ενθαρρυνθεί. Θα ήταν σκόπιμο να προβλεφθεί σύστημα ανταμοιβής για «αξιοσημείωτες πρακτικές»·

54. στηρίζει το σύστημα των περιφερειακών αρμοδίων φορέων για την ανάπτυξη του αθλητισμού για άτομα με αναπηρία. Αυτοί θα μπορούσαν να ηγούνται της ανταλλαγής και της υλοποίησης ορθών πρακτικών, μεταξύ άλλων και με τη χρήση των εργαλείων της πληροφορικής, και να αποτελούν τον σύνδεσμο μεταξύ ευρωπαϊκών πολιτικών και περιφερειακής πραγματικότητας. Η προώθηση και ανάπτυξη ευρωπαϊκών προγραμμάτων για την ανταλλαγή ορθών πρακτικών θα προσφέρει την ευκαιρία να εφαρμοστούν επιτυχείς λύσεις για κοινά προβλήματα, καθώς και να γίνουν γνωστές οι ανάγκες άλλων περιφερειών και χωρών·

### **Πρόσθετα συμπεράσματα**

55. λαμβάνει γνώση των πρώτων πρωτοβουλιών προώθησης «Ευρωπαϊκής εβδομάδας αθλητισμού» και τονίζει την ανάγκη να προβλεφθούν σε αυτό το πλαίσιο αθλήματα που να απευθύνονται συγκεκριμένα στα άτομα με αναπηρία και να εντάσσονται σε δραστηριότητες μαζικού αθλητισμού. Τονίζει δε την ανάγκη εξέτασης του ενδεχόμενου θέσπισης ετήσιας «Ευρωπαϊκής ημέρας αθλητισμού για άτομα με αναπηρία»·

56. διαπιστώνει την έλλειψη συγκρίσιμων περιφερειακών δεδομένων στον τομέα και ζητεί την καθιέρωση διαδικασιών συλλογής αξιόπιστων δεδομένων. Προς τούτο, θα ήταν σκόπιμο, π.χ. να ζητηθεί ειδική έρευνα από το Ευρωβαρόμετρο σχετικά με τον αθλητισμό για άτομα με αναπηρία ή τουλάχιστον να συμπεριληφθούν πιο ειδικές σχετικές ερωτήσεις στις μελλοντικές έρευνες του Ευρωβαρομέτρου για τον αθλητισμό ή την αναπηρία·

57. ενθαρρύνει θερμά τη δημιουργία ευρωπαϊκής ομάδας εμπειρογνομόνων επί του θέματος, η οποία θα αναγνωρίζει τη διαφορετική αποστολή του τομέα και θα βασίζεται σε συνεισφορές από ευρύ φάσμα σχετικών φορέων. Αυτή η ομάδα εμπειρογνομόνων θα μπορούσε να αναλάβει τις ακόλουθες δράσεις:

— σε σημειολογικό επίπεδο

— να προτείνει κοινό ορισμό για τις έννοιες «Handisport», «προσαρμοσμένος αθλητισμός» και «διαμοιρασμένος αθλητισμός» προκειμένου να αναγνωρίζονται ευκολότερα·

— σε τεχνικό επίπεδο

— να εντοπίσει και να συλλέξει τις σημαντικότερες περιφερειακές και τοπικές εμπειρίες για τη δημιουργία προτύπων και τη διάδοσή τους·

— να δοθούν σε πολιτικό επίπεδο τα απαραίτητα τεχνικά μέσα για την ευαισθητοποίησή τους και να επιτραπεί στην ΕτΠ να κάνει πράξη τη φιλοδοξία της να διευκολύνουν την εκστρατεία ευαισθητοποίησης σε ένα πεδίο όπου οι τοπικές και περιφερειακές αρχές διαδραματίζουν πρωταγωνιστικό ρόλο.

Βρυξέλλες, 29 Νοεμβρίου 2013

Ο Πρόεδρος  
της Επιτροπής των Περιφερειών  
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO